

Trädspana!

– ett utbildningsmaterial för förskola, förskoleklass och lågstadiet

Hej pedagog!

Här får du sju uppdrag att använda med din klass. Uppdragen hjälper er att undersöka skolans grönska och ger er lätta och roliga sätt att upptäcka natur och parker i ert närområde.

Materialet är framtaget av Fenomenalen i samarbete med Region Gotlands avdelning för samhällsplanering. Vi hoppas att det ska väcka nyfikenhet på naturen och förståelse för varför den är viktig.

Ha så skoj!

Vadå 3-30-300?

3-30-300-regeln är ett vetenskapligt framtaget mått som används vid planering och förvaltning av grönstruktur vid stadsutveckling. Det kan också användas för att undersöka om det finns tillräckligt med grönska i vårt närområde.

Lätt att förstå, lätt att använda!

3.
30.
300.

Grönskans effekter

Folkhälsa

Tillgång till grönska minskar stress, förbättrar psykiskt välbefinnande och främjar fysisk aktivitet. Särskilt för barn, äldre och de med psykiska eller fysiska besvär.

Biologisk mångfald

Blandade trädarter och varierade grönområden skapar livsmiljöer för olika typer av växter och djur.

Klimatanpassning

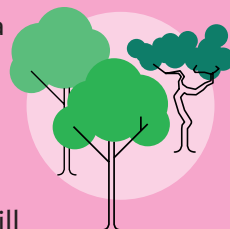
Träd bidrar till att mildra effekterna av klimatförändringar. De reglerar temperatur och vattenflöden.

Jämställdhet

När träd och grönytor är tillgängliga för alla, oavsett bakgrund, ökar jämställdheten mellan olika områden och grupper.

SYNLIG GRÖNSKA

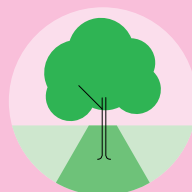
Vad? Alla ska kunna se minst **tre träd** från fönstren där de bor, arbetar eller studerar.

Varför? Närheten till träd får oss att må bättre. Kontakt med naturen förbättrar vår mentala återhämtning och ökar vår kreativitet och koncentrationsförmåga.

KRONTÄCKNINGSGRAD

Vad? Alla orter ska ha minst **30 procent** krontäckningsgrad. Om du tittar på en plats ovanifrån ska ungefär en tredjedel vara grönt av träd.

Varför? Träd ger skugga, renar luft och dämpar buller. De uppmuntrar också till lek och rörelse.

NÄRA GRÖNOMRÅDEN

Vad? Alla ska ha ett offentligt grönområde inom **300 meter**. Området ska vara minst 0,5 hektar och ha plats för människor med olika intressen att vara där samtidigt.

Varför? Att vistas i grönområden förbättrar fysisk och psykisk hälsa. De som bor inom gångavstånd från ett grönområde besöker dem oftare.

Via gotland.se/gronplanering_pa_gotland hittar du mer om 3-30-300, interaktiva kartor, fakta om ekosystemtjänster och mycket mer.

FENOM
ENALEN

Region
Gotland

Uppdrag: 3-30-300

Kan ni se 3 träd från fönstret?

Uppdrag

Ta reda på om ni kan se tre stora träd från skolan.

Gör så här

- Gå runt i skolan och låt eleverna räkna. Hur många stora träd kan ni se från klassrummet? Från matsalen? Från korridoren?
- Gå ut på skolgården och krama träden för att ta reda på om de räknas som stora. Om ett barn precis kan nå runt trädstammen så är det stort.
- Ge eleverna i uppdrag att kolla om de ser tre träd från sina fönster hemma.

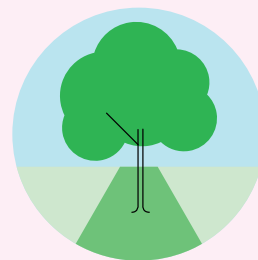
Har skolgården 30 procents krontäckningsgrad?

Uppdrag

Ta reda på hur stor del av skolgården som skuggas av träd.

Gör så här

- Gå ut på skolgården en solig dag, gärna mitt på dagen.
- Undersök tillsammans. Täcks mer eller mindre än en tredjedel av skugga? Mer än en tredjedel är bra.

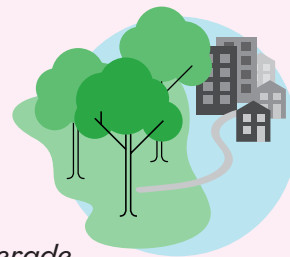
Har ni max 300 meter till ett grönområde?

Uppdrag

Undersök om ni har mindre än 300 meter från skolgården till ett grönområde.

Gör så här

- Var finns skolans närmaste grönområde? Fundera tillsammans. Finns det flera? Välj det ni tror är närmast.
- Det tar ungefär 5 minuter att gå 300 meter.
Mät avståndet med hjälp av en sång:
 - Välj en sång som alla kan, till exempel *En elefant balanserade*.
 - Hur många gånger hinner ni sjunga sången på fem minuter? Ta tid.
- Gå till grönområdet under sång. Räkna hur många gånger ni hinner sjunga sången innan ni är framme.
- Var det fler eller färre än vad ni räknat ut? Lika många eller färre är bra.

Uppdrag: Grönskans effekter

Jämför ljud

Uppdrag

Ta reda på hur det låter på olika platser. Hur påverkar ljuden dig? Är ljudet trevligt eller otrevligt? Blir du glad, ledsen eller rädd av ljudet? Eller känner du något annat?

Gör så här

- Välj olika platser, till exempel på skolgården, i ett grönområde och nära en väg.
- Blunda och lyssna på ljuden under ett par minuter.
- Diskutera:
 - Vilka ljud hörde ni?
 - Vad var det som lät?
 - Vilka ljud kom från naturen och vilka var skapade av människor?
 - Vilka ljud var starkast?
 - Hur fick de olika ljuden er att känna?

Tips! Testa vid flera tillfällen under året. Upplever ni det olika under olika årstider?

Temperatur

Uppdrag

Ta reda på om träd påverkar temperaturen.

Material

- Termometer
- Ögonbindlar

Gör så här

- Ställ en hypotes tillsammans. Tror eleverna att temperaturen är högre på öppen yta eller under träden? Är det skillnad om det är lä eller blåser?
- Dela in eleverna i par.

- Den ena eleven tar på sig en ögonbindel eller blundar. Den andra leder sin kompis mellan skugga och sol. Eleven med ögonbindel ska försöka avgöra om hen står i sol eller i skugga.
- Sammanfatta tillsammans: Var det någon skillnad mellan platserna?
- Använd termometern och mät temperaturen på den öppna ytan, under träden, på en blåsig plats och på en plats med lä.
- Sammanfatta temperaturerna. Stämde er hypotes? Stämde er upplevelse med vad termometern visar?

Tips! Kolla temperaturskillnaden med värmekamera. På biblioteken kan ni låna en energiväska med värmekamera i på samma sätt som när ni lånar en bok.

Uppdrag: Biologisk mångfald

Inventera träd

Uppdrag

Ta reda på hur många olika trädarter det finns på skolgården eller ett grönområde.

Material

- Artbrickor

Gör så här

- Dela in klassen i grupper och ge varje grupp en artbricka.
- Låt grupperna försöka hitta löv och barr från så många trädarter som möjligt under 10 minuter.
- Samla grupperna och gå igenom det insamlade materialet tillsammans. Hur många olika arter hittade ni? Hittade ni några arter som inte finns med på brickan?

Variera! Klipp ut och dela ut ett träd till varje elev. Låt dem leta efter sitt träd.

Färger i naturen

Uppdrag

Undersök den biologiska mångfalden på skolgården eller i grönområdet. Ett sätt att mäta är genom färger: ju fler olika färger ni hittar, desto större biologisk mångfald.

Material

- Färgkort. Kopiera och klipp ut varje färgruta för sig.

Gör så här

- Börja med att titta på färgkortet tillsammans i klassrummet. Låt eleverna ställa en hypotes – vilka färger tror de finns i naturen?
- Gå ut i ett grönområde eller på skolgården och dela ut färgkortet till eleverna. Be eleverna leta efter naturföremål som har samma färg som deras kort.
- Arrangera det eleverna hittat i en cirkel tillsammans med korten.
- Sammanfatta: Vilka färger hittade ni? Hittade ni några färger som ni inte hade trott? Vilken årstid är det nu? Hur hade det sett ut om det varit en annan årstid?

Kom ihåg att bara plocka blommor som ni vet inte är fridlysta eller sällsynta och att inte bryta grenar från träden.

Kika gärna närmare på allemansrätten tillsammans! Bra material finns till exempel på naturvardsverket.se

Variera! Låt klassen göra egna färgkort med vattenfärg eller krita.

ARTBRICKA: TRÄD

Parsittande **tall**

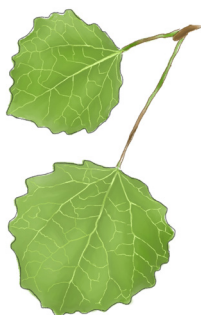
Flikiga **lön**

Vågiga **Ek**

Stickiga **gran**

Darriga **asp**

Sågtandade **björk**

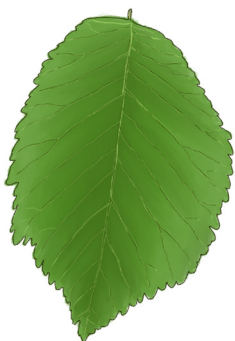
Mångbladade **ask**

Hjärtformade **lind**

Gråryggade **oxel**

Sträva **alm**

Spetsiga **fågelbär**

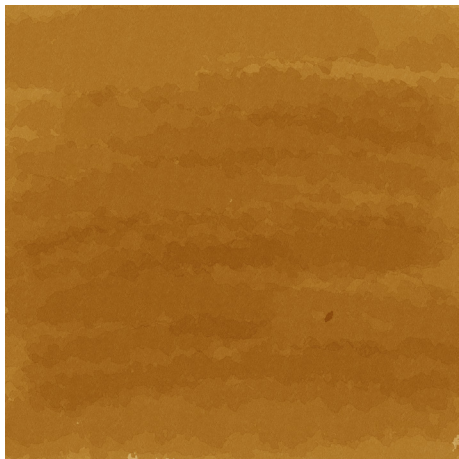
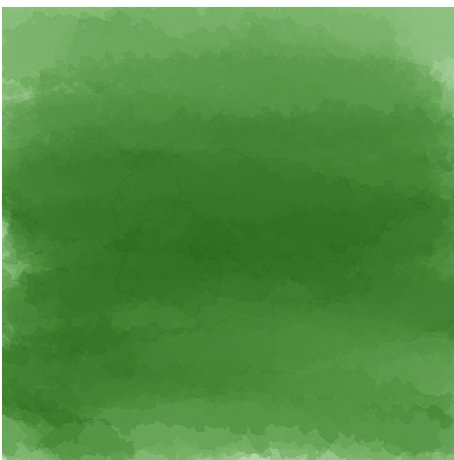
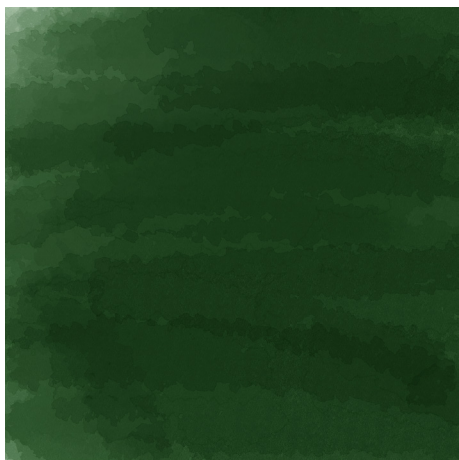
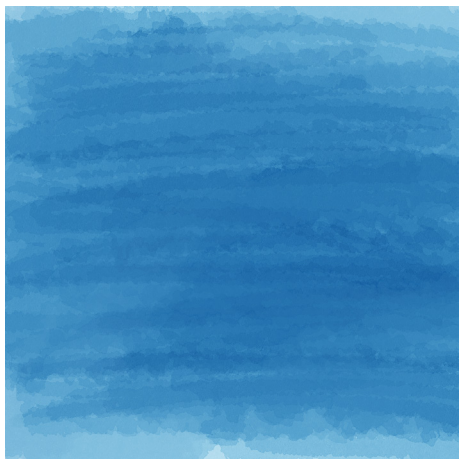

Runda **hästkastanj**

FÄRCKORT

Tips! Laminera korten så håller de längre.

FÄRCKKORT.....✂

